

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine

Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 2 K 047294 25 Kž

Datum donošenja: 14.10.2025. godine

Datum pismenog otpravka: 21.11.2025. godine

Pred Apelacionim vijećem u sastavu:

sudija Vesna Jesenković, predsjednik vijeća

sudija Redžib Begić, član vijeća

sudija Hilmo Vučinić, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv optuženog

Vojina Pavlovića

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužioci Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Nives Kanevčev i Nedim Ćosić

Branilac optuženog:

Advokat Mirko Blagojević

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100, 707 596; Fax: 033 707 225

Broj: S1 2 K 047294 25 Kž
Sarajevo, 14.10.2025. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije Vesne Jesenković, kao predsjednika vijeća, te sudija Redžiba Begića i Hilme Vučinića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika Nedima Muminovića, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Vojina Pavlovića, zbog krivičnih djela Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a. stav 6. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a. stav 4. u vezi sa stavom 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbi Tužilaštva Bosne i Hercegovine i žalbi branioca optuženog Vojina Pavlovića, advokata Mirka Blagojevića, izjavljenim protiv presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 2 K 047294 24 K od 22.05.2025. godine, nakon održane javne sjednice vijeća dana 14.10.2025. godine, u prisustvu tužiteljice Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Nives Kanevčev i branioca optuženog Vojina Pavlovića, advokata Mirka Blagojevića, a u odsustvu uredno obaviještenog optuženog Vojina Pavlovića, na osnovu člana 310. stav 1. i 2. i člana 314. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, donio je:

P R E S U D U

I Odbija se, kao neosnovana, žalba branioca optuženog Vojina Pavlovića, dok se žalba Tužilaštva Bosne i Hercegovine uvažava, pa se prvostepena presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2K 047294 24 K od 22.05.2025. godine **preinačava** u dijelu odluke o kazni, na način da se, optuženom Vojinu Pavloviću:

-za krivično djelo Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a. stav 6. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim, na osnovu istog zakonskog propisa i uz primjenu članova 48. i 53. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) godine,

- za krivično djelo Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a. stav 4. u vezi sa stavom 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim, na osnovu istog zakonskog propisa i uz primjenu članova 48. i 53. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine,

pa se optuženi Vojin Pavlović na osnovu člana 53. stav 2. tačka b) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine osuđuje na

JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD TRI (3) GODINE I ŠEST (MJESECI)

II U preostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmjenjena.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. TOK POSTUPKA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud BiH/sud) broj S1 2 K 047294 24 K od 22.05.2025. godine, optuženi Vojin Pavlović oglašen je krivim što je radnjama opisanim u tački 1. izreke presude počino krivično djelo Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a. stav 6. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZBiH), te mu je uz primjenu navedene odredbe, kao i dredbi člana 39., 40., 42., i 48, te primjenjujući odredbe člana 49., 50., i 53., za to krivično djelo utvrđena kazna zatvora u trajanju od dvije godine i dva mjeseca, dok je tačkom 2. izreke presude oglašen krivim da je počinio krivično djelo Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a. stav 4. u vezi sa stavom 3. KZBiH, za koje mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od deset mjeseci, te mu je na osnovu člana 53. stav 2. tačka b) KZBiH izrečena jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i 6 (šest) mjeseci.
2. Istom presudom, na osnovu odredbe člana 188. stav 1. Zakona o krivičnom postupku BiH (u daljem tekstu: ZKPBiH) optuženi je obavezen na naknadu troškova krivičnog postupka koji se sastoje od sudskog paušala u iznosu od 300,00 KM (tristotinekonvertibilnih maraka), kao i drugih troškova krivičnog postupka čiji ukupan iznos će Sud utvrditi posebnim rješenjem, u smislu odredbe člana 186. stav 2. ZKPBiH, po pribavljanju potrebnih podataka, koje troškove je optuženi dužan platiti u roku od 30 dana od dana zaprimanja posebnog rješenja, sve pod prijetnjom prinudnog izvršenja naplate.

II. ŽALBE I ODGOVORI NA ŽALBU

3. Protiv prvostepene presude, žalbu je blagovremeno izjavilo Tužilaštvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Tužilaštvo BiH/tužilaštvo) i to zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji iz člana 296. stav 1. tačka d) ZKPBiH, sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Apelaciono vijeće/vijeće) uvaži žalbu i presudu preinači u dijelu odluke o krivičnopravnoj sankciji na način da se optuženi strožije kazni.
4. Također, protiv prvostepene presude, žalbu je izjavio i branilac optuženog Vojina Pavlovića, advokat Mirko Blagojević i to iz svih žalbenih razloga, sa prijedlogom da apelaciono vijeće usvoji žalbu, pobijanu presudu preinači i optuženog u potpunosti odlobodi od predmetnih optužbi.
5. Tužilaštvo BiH je dostavilo odgovor na žalbu odbrane sa prijedlogom da sud istu odbije kao neosnovanu.
6. Također, branilac optuženog je dostavio odgovor na žalbu Tužilaštva BiH ističući da je sljedstveno tome da je izjavljena žalba odbrane i prijedloga u toj žalbi deplasirano da se odbrana izjašnjava o bilo kojem navodu iz žalbe Tužilaštva.
7. Na održanoj sjednici vijeća, a koja je u skladu sa odredbom člana 304. stav 4. ZKP BiH održana u odsutnosti uredno obavještenog optuženog, tužiteljica Nives Kanavčev i branilac optuženog su ukratko iznijeli sadržaje svojih žalbi i odgovora na žalbu istakavši da u cjelosti ostaju kod istih.

8. Nakon što je u skladu sa odredbom člana 306. ZKPBiH ispitalo pobijanu presudu u okviru istaknutih žalbenih prigovora, vijeće Apelacionog odjeljenja je odlučilo kao u izreci, iz razloga koji slijede.

III. ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG VOJINA PAVLOVIĆA

A. ŽALBENI OSNOV BITNE POVREDE ODREDAVA KRIVIČNOG POSTUPKA

(i) Navodi žalbe branioca optuženog

9. Prije svega, ovo vijeće primjećuje da branilac u žalbi ne navodi konkretno žalbene osnove zbog kojih pobija prvostepenu presudu (samo se navodi da pobija presudu iz svih razloga propisanih Zakonom o krivičnom postupku BiH). Tako je branilac optuženog uložio žalbu na presudu, s tim da u uvodu žalbe nije naveden niti jedan od žalbenih osnova propisanih članom 295. stav 1. ZKPBiH, ali je analizom sadržaja žalbe, ovo vijeće ipak selektiralo žalbene navode i podvelo ih pod odgovarajuće žalbene osnove.
10. U žalbi se navodi da je povrijeđeno pravo na odbranu optuženog time što je odbijen prijedlog odbrane za izvođenje dokaza u vidu trotomne naučne monografije dr Vojislava Šešelja "U Srebrenici nije bilo genocida". U tom pogledu branilac ističe kako prvostepeni sud neosnovano zaključuje da su radnje optuženog usmjerene protiv istine potvrđene pred međunarodnim sudovima, posebno ukazujući da ni na jednom sudu niko nije odgovarao za zločine nad Srbima u i oko Srebrenice, te da se ulazak Vojske Republike Srpske u Srebrenicu treba posmatrati kao vojna pobjeda, a da je radnjama odbijanja izvođenja ovog dokaza, koji potvrđuje prethodne navode, povrijeđeno pravo na odbranu optuženog.
11. Povredu prava na odbranu optuženog branilac nalazi i u tome što je odbijen prijedlog odbrane da direktno ispita svjedoka tužilaštva Stevu Ostojića, a kao jedinog neposrednog svjedoka. S tim u vezi branilac navodi da je ovaj svjedok sačinio službenu zabilješku u kojoj je pogrešno interpretiran sadržaj banera (transparenta), a što je bio inicijalni materijal za podizanje optužnicu, tako da se direktnim ispitivanjem htjelo utvrditi kako je nastala ta greška.
12. U žalbi se dalje ukazuje da dio presude pod nazivom "Završne napomene" nije zakonit, jer zakonom nije dopušteno da sa takvim sadržajem bude bilo koji dio presude, te da se generalno radi o svojevrsnom političkom pamfletu, ističući da taj dio presude nije u skladu sa odredbom člana 290. ZKPBiH, kao ni članom 7. Zakona o sudu BiH.

(ii) Odluka Apelacionog vijeća

13. Razmatrajući navedene žalbene prigovore Tužilaštva BiH, Apelaciono vijeće iste nalazi neosnovnim.
14. Prije svega, branilac neosnovano ukazuje na povredu prava na odbranu jer mu nije omogućeno da u dokaznu građu uvede monografiju Vojislava Šešelja "U Srebrenici nije bilo genocida". Tako iz obrazloženja presude jasno proizlazi da je sud razmotrio prijedlog odbrane za ulaganje ovog dokaza, a o čemu je dato jasno obrazloženje koje prihvata ovo i vijeće, a s obzirom da je činjenica genocida u Srebrenici tokom jula 1995. utvrđena uvidom u sadržaje više presuda međunarodnih i domaćih pravosudnih institucija, koje su po tom pitanju međusobno saglasne, usljed čega ulaganja navedene monografije, nije od bilo kakvog značaja za utvrđenje ove činjenice.
15. Dakle, u konkretnom slučaju, iz sadržaja presude je vidljivo da je sud imao u vidu prijedlog odbrane za uvođenje ove monografije u dokaznu građu, te dao jasne i razumljive razloge zbog čega ovaj prijedlog nije bio prihvatljiv¹. S tim u vezi, bitno je da je prvostepeni sud detaljno razmotrio ovaj prijedlog, iz čega proizilazi da optuženom i braniocu nije uskraćena mogućnost da iznesu odbranu, pri čemu ovo vijeće napominje da neprihvatanje prijedloga za izvođenje dokaza, samo po sebi ne dovodi do povrede prava na odbranu, s obzirom da konačnu odluku o prijedlogu dokaza donosi sud. Suprotno tome, optuženom i njegovom braniocu je tokom postupka omogućeno da u cijelosti iznesu svoju odbranu, uključujući i pravo da predlažu svoje dokaze i osporavaju dokaze tužilaštva, o čemu je dato jasno obrazloženje i iz kojeg razloga je navedeni žalbeni prigovor neosnovan.
16. Što se tiče navoda žalbe koji se odnose na nemogućnost direktnog ispitivanja svjedoka Steve Ostojića ovo vijeće nalazi da je odbrana imala punu mogućnost da tokom unakrsnog ispitivanja iznese sve što smatra bitnim za osporavanje iskaza svjedoka i da postavlja sva relevantna pitanja, što je i učinila, pri čemu je sud odbrani i dozvolio da izađe izvan okvira unakrsnog ispitivanja. Tako je odbrana imala mogućnost ispitivati ovog svjedoka i u pogledu okolnosti koje se odnose na sadržaj predmetnog transparenta. Činjenica da sud nije dozvolio da odbrana istog svjedoka ponovo poziva radi direktnog ispitivanja također nije dovelo do povrede prava na odbranu s obzirom da je sud detaljno razmotrio takav prijedlog odbrane, kojom prilikom je utvrdio da su okolnosti na kojima odbrana insistira dovoljno razjašnjene kroz izvođenje drugih dokaza², tako da bi se na ponovno saslušanje ovog svjedoka nepotrebno odugovlačilo vođenje ovog postupka, a koje obrazloženje prihvata i ovo vijeće.
17. Dalje, branilac u žalbi ukazuje i na nezakonitost poglavlja 8. pobijane presude. Prije svega, ovo vijeće nalazi da ZKPBiH ne ograničava sud u pogledu sadržaja obrazloženja presude, već u članu 290. stav 7. samo propisuje šta neophodno mora biti sadržano u obrazloženju presude. Sud, radi jasnoće i preglednosti, u okviru obrazloženja presude ima mogućnost koristiti podnaslove, dijelove ili poglavlja koji služe boljem razumijevanju razloga odluke, sve dok su ti dijelovi u funkciji obrazlaganja izreke presude.
18. U konkretnom slučaju, iako navedeno poglavlje nije obavezujući dio presude, niti je uobičajno da prema sudskoj praksi bude dio sudske presude, ovo vijeće nalazi da isto

¹ Str.16.-18. prvostepene presuda

² Str. 16. prvostepene presude

samo po sebi ne čini presudu nezakonitom. Također, važno je napomenuti da odbrana, osim paušalnog navođenja ovog prigovor nije obrazložila u čemu se sastoji pomenuta nezakonitost, odnosno zašto je to od uticaja na zakonitost i pravilnost presude. Dakle, takvi navodi se ne mogu ocijeniti osnovanim, jer izostanak konkretizacije navodne povrede onemogućava ispitivanje da li je do povrede zaista došlo i da li bi ista mogla imati uticaj na zakonitost i pravilnost presude.

19. Iz navedenih razloga žalba odbrane u pogledu ovog žalbenog osnova je odbijena kao neosnovana.

B. ŽALBENI OSNOV POGREŠNO I NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

(i) Navodi žalbe branioca optuženog

20. Branilac u pogledu tačke 1. izreke presude u žalbi navodi da pretresno vijeće iz sadržaja transparenta izvodi neosnovan zaključak da se na taj način njime veličalo lice koje je osuđeno presudom MKSJ, te da je po svom sadržaju izazvalo uznemirenost i strah dijela stanovnika na tom području. U tom pogledu, branilac navodi, sve i da je na predmetnom baneru bila slika Ratka Mladića, samo riječi čestitke ne predstavljaju veličanje onoga kome su upućene, jer prema navodima žalbe veličanje predstavlja radnju glorifikovanja nekog lica, a čega nije bilo na baneru.
21. Nadalje se ističe da vijeće ne cijeni pravilno činjenicu zbog kojeg razloga je optuženi postavio predmetni baner (na kojem se pored Ratka Mladića nalazi i slika Milorada Dodika), navodeći da je htio natjerati načelnika općine (sa kojim je optuženi u sukobu) da skine baner na kojem se nalazi njegov partijski šef. Iz tog razloga, branilac navodi, da baner svojim sadržajem ne može predstavljati radnju veličanja lica osuđenog pravosnažnom presudom MKSJ, odnosno da baner nije postavljen sa namjerom da nekoga uvrijedi, veliča ili na bilo koji drugi način izaziva nacionalnu, rasnu i vjersku mržnju, razdor i netrpeljivost, već da izazove reakciju načelnika.
22. Branilac dalje navodi da je sud postupio suprotno članu 95. ZKPBiH preuzimajući ulogu vještaka s obzirom da je prvostepeni sud zaključio da su pojedini svjedoci vidjevši baner trpili emotivnu i psihičku bol, kao i strah, a pri tome ne određujući vještačenje neophodno za takvo utvrđenje.
23. Odbrana se osvrće na iskaze svjedoka, uključujući i policajca Stevu Ostojića, za kojeg tvrdi da je jedini neposredni svjedok, a koji da je pogrešno kazivao o sadržaju banera, a što se odnosi i na iskaz svjedoka M.M..
24. Žalba se osvrće i na iskaze drugih svjedoka tužilaštva prigovarajući da je sud neosnovano prihvatio njihova svjedočenja, jer da su isti svjedočili više o nekim drugim stvarima, a najmanje o predmetnom baneru. Tako žalba daje osvrt na iskaze svjedoka A.M. i S.A. ukazujući da su isti neistiniti, jer da ovi svjedoci zapravo i nisu vidjeli baner, odnosno da isti i nije bio postavljen u vrijeme o kojem su se izjašnjavali ovi svjedoci.
25. Također odbrana ukazuje i na pogrešnu ocjenu pojedinih dokaza, pa između ostalih i službene zabilješke sačinjene o razgovoru inspektora Srđana Lazića i lokalnih efendija iz Bratunca i Srebrenice u kojima se navodi da niko od lokalnih džematlija nije imao problem sa optuženim.
26. Branilac posebno prigovara utvrđenju suda o sadržaju teksta na predmetnom baneru koji je uklonjen, pa tužilaštvo predočava samo jednu nejasnu kopiju fotografiju banera

koju je napravila i tužilaštvu dostavila E.R. koja je predložena za svjedoka, ali se nije pojavila pred sudom.

27. Branilac u žalbi takođe analizira i iskaze saslušanih svjedoka koji su se izjašnjavali o dešavanjima na javnom skupu održanom 11.07.2023. godine u Bratuncu. Tako navodi iskaz svjedoka V.D. koji je govorio da je na skupu bilo i do 200 ljudi, dok svi policijski izvještaji pokazuju da je na skupu bilo 5 do 10 osoba ukupno sa Vojinom Pavlovićem i obezbjeđenjem. Nadalje se za istog svjedoka navodi da je rekao da su puštane nacionalističke i fašističke pjesme, iako je van svake sumnje dokazano na osnovu iskaza drugih svjedoka da su puštane pjesme poput Marša na Drinu. Takođe se analizira i iskaz svjedoka S.A. koji je naveo da je na skup došao oko 18,00 časova i da se zadržao veoma kratko izjasnivši se da se radilo o velikom skupu, velikoj grupi ljudi i glasnoj muzici, a što je suprotno iskazima svjedoka neposrednih učesnika, a posebno svjedoka odbrane, koji su posvjedočili da je miting počeo u 20:30 sati jer se čekao mrak da bi se emitovao film. Vezano za iskaz svjedoka E.M. branilac prigovara njegovoj relevantnosti, jer je isti izjavio da je bio u lokalu ... koji se nalazi preko puta opštine Bratunac, a koji je udaljen 102 metra od bine, kao i da je taj lokal pod takvim uglom u odnosu na šetalište da je bilo nemoguće vidjeti šta se dešavalo na skupu, a nit, čuti muziku jer svaki kafić pušta svoju muziku, a gradska rasvjeta je prigušena i slaba. Što se tiče svjedoka H.R. i E.R., odbrana navodi da su ovi svjedoci po čuvenju (saznanja crpe od drugih osoba), te da u svom svjedočenju navode da lično nisu prisustvovali mitingu već da su ih o tome obavjestili drugi preko telefona, s tim da odbrana posebno napominje da je svjedok E.R. zaposlen u ... i da je u izuzetno dobrim odnosima sa načelnikom Lazarom Prodanovićem koji je u sukobu sa optuženim.
28. Branilac u žalbi daje i osvrt na svjedoke odbrane. Tako navodi svjedočenje Kojić Branimira, koji je izjavio da je tog dana sjedio u parkiranoj vozilu u blizini raskrsnice gdje je bio istaknut baner, te da je izašao i rekao da je vidio sliku osobe koja liči na Milorada Dodika, a da je druga osoba ličila na Ratka Mladića, te kako je vidio da isti baner postavlja Vojin sa drugim ljudima, ali kada se vratio iz Srbije kasnije istog dana da tog banera više nije bilo.
29. Dalje se navodi svjedočenje Petra Novakovića, koji je rekao da je na baneru bila slika Dodika te pisani tekst sa rođendanskom čestitkom, a za drugu sliku da je bio neki starac sa sjedom kosom u izgužvanoj bijeloj košulji koji liči na Mladića. Također je isti svjedok izjavio da je na mitingu bilo najviše do 12 ljudi, te da je na pomenutom filmu prepoznao glas Brane Vučetića koji je govorio o stradanju svoje porodice. O pomenutom skupu svjedočio je i Aleksandar Nedić, koji je bio tehnička podrška, te je izjavio da je muzika koja je bila puštana bila uglavnom crkvena odnosno duhovna, da su ostale pjesme bile poput Marša na Drinu ili Oj Kosovo Kosovo i Tamo daleko, ali da se ta muzika nije mogla čuti dalje od 30m od bine, te da nije bilo veće gužve. Za svjedoka Gorana Vasilića, odbrana navodi da je izjavio da je skup propao zbog slabe posjećenosti. Odbrana navodi i svjedoka Milivoja Jovanovića, koji se sjeća puštanja filma, te potvrđuje da je rasvjeta bila loša radi štednje energije i da se film nije mogao ni čuti ni vidjeti više od 100m, kao i da jeste puštana pjesma Bajce Malog Knindže.
30. Odbrana ističe da Sud potpuno ignoriše iskaze gore navedenih svojedoka, koji su svi osim Momčila Cvijetanića, bili neposredno na događaju ili su vidjeli baner, iako su bili pod zakletvom, te da Sud poklanja vjeru "profesionalnim" svjedocima, S.A. i A.M., koji su vidjeli baner kada on nije bio postavljen, te odbrana smatra da su oni lažno svjedočili iz razloga jer su pretrpjeli velike gubitke u prethodnom ratu.
31. Odbrana se osvrće i na iskaz optuženog Vojina Pavlovića koji priznaje da je postavio baner, ali samo iz razloga da „za nos povuče“ načelnika, te da smatra da nije počinio

krivično djelo jer je na baneru bio Dodik i slika osobe koja podsjeća na Mladića, kao i da je baner napravljen u Srbiji i da je na mitingu rekao samo ponešto o stradalim Srbima u Podrinju i da je pustio film u kojem se govorilo o njihovim stradanjima u proteklom ratu i da se nigdje ne spominje bilo kakva presuda niti ime Ratko Mladić ili Karadžić.

(ii) Odluka Apelacionog vijeća

32. Nasuprot drugačijim prigovorima iz žalbe branioca optuženog Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće potpuno i pravilno utvrdilo sve relevantne činjenice za odlučivanje u ovom predmetu, te da je u potpunosti postupilo u skladu sa odredbom člana 281. stav 2. ZKPBiH i savjesno cijenilo iskaze svjedoka i sadržaje materijalnih dokaza optužbe i odbrane, te je na osnovu takve ocjene izvelo pravilan zaključak o svim činjenicama bitnim za pravilno razjašnjenje svih spornih pitanja, a prvenstveno o pitanjima koja potencira žalba.
33. Međutim, prije nego što se upusti u razmatranje žalbe u kontekstu ovog žalbenog osnova, ovo vijeće nalazi za shodno dati opštu ocjenu žalbe odbrane, obzirom da ista izlazi izvan uspostavljenih standarda. Sadržaj ove žalbe je ostao upravo na nivou uopštenosti što proizilazi iz načina osporavanja prvostepene presude, gdje se ne iznose prigovori koji bi u konačnici ispunjavali standarde za preispitivanje, već se zaključci kompiliraju iznošenjem sadržaja uloženi dokaza uz istrajavanje da se jednostranom ocjenom dokazne građe ospore pravilna utvrđenja prvostepenog suda. Žalba u iznošenju svojih tvrdnji propušta da iste dovode u direktnu vezu sa stavovima i zaključcima iz pobijane presude, već istrajava samo na paušalnom zaključku da su isti pogrešni, te navodne greške prvostepenog suda ne definiše konkretizacijom žalbenog navoda, dajući svoju pravilnu i logičnu ocjenu dokaza, te je stoga kod ovakvog sastava žalbe ostalo nedovoljno konkretizovano koji su to tačno zaključci prvostepenog suda u pogledu odlučnih činjenica navodno pogrešni ili nepotpuni.
34. Kod navedenog Apelaciono vijeće je prvostepenu presudu moglo preispitati samo sa aspekta generalnog pristupa, na način da, polazeći od činjenice da je svrha žalbe ukazivanje na činjenično stanje suprotno od zaključaka iznesenih u prvostepenoj presudi, preispita da li bi se u kontekstu provedenih dokaza i utvrđenih činjenica mogla donijeti drugačija presuda.
35. Osim toga, ovo vijeće primjećuje da se odbrana, osporavajući prvostepenu presudu poziva na pojedine segmente iskaza svjedoka i materijalne dokumentacije koji i nisu od posebnog značaja za utvrđivanje odlučnih činjenica, a o čemu će biti više riječi u nastavku presude.
36. Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud, dao detaljnu analizu provedenih dokaza (zasebno i dovodeći ih u međusobnu vezu), a čijom ocjenom je, van razumne sumnje, utvrdio da je optuženi u potpunosti postupao na načine kako je to opisano u tačkama 1. i 2. izreke te presude, a pravilnost kojeg činjeničnog stanja po nalaženju ovog vijeća nije osnovano dovedena u sumnju žalbenim prigovorim branioca optuženog.
37. Vezano za činjenično stanje opisano u tački 1. Izreke pobijane presude, ovo vijeće prije svega nalazi da je prvostepeni sud, suprotno navodima žalbe pravilno utvrdio te dao detaljno obrazloženje da se na transparentu postavljenom u Bratuncu dana

10.03.2023. godine pored slike Milorada Dodika nalazila i slika Ratka Mladića. Za ovakvo utvrđenje prvostepeni sud je imao dovoljno uporište u iskazima svjedoka Steve Ostojića, policijskog službenika PS Bratunac, kao jednog od neposrednih očevidaca postavljenog transparenta-banera, koji je ovu činjenicu nesumnjivo potvrdio, iskazima svjedoka S.A. i A.M., takođe neposrednih očevidaca, te iskazima svjedoka Brane Lazića, komandira PS Bratunac, a koji je svoja saznanja o ovoj činjenici crpio iz službenih zabilješki policijskih službenika PS Bratunac. Osim toga prvostepeni sud je kako to proizilazi iz obrazloženja pobijane presude (strana 69. prvi pasus) u odnosu na ovu činjenicu imao u vidu i iskaz koji je optuženi Vojin Pavlović dao u svojstvu svjedoka u fazi istrage prilikom podnošenja prijave o navodnom "otuđenju" spornog transparenta (zapisnik o saslušanju svjedoka Policijske stanice Bratunac broj 19-3/01-230-269/23 od 11.03.2023. godine-DDT-1) u kojem je izjavio da se na transparentu nalazila fotografija sa likom Ratka Mladića. Da se nesumnjivo radi o ovom licu i da je njemu upućena čestitka, prvostepeni sud je pravilno doveo u vezu sa sadržajem presude Haškog tribunala iz koje proizilazi datum rođenja ovog lica, a koji datum se poklapa i sa vremenom postavljanja banera. Stoga se po nalaženju ovog vijeća žalbom branioca optuženog neosnovano osporava pravilnost utvrđenja ove činjenice isticanjem da se na transparentu nije nalazila fotografija Ratka Mladiće, već da se radilo fotografiji drugog lica koje na njega liči.

38. Branilac dalje žalbom ukazuje da je optuženi imao drugačiju namjeru od utvrđene, tj. da načelnika općine Bratunac (sa kojim je optuženi u sukobu) natjera da ukloni sporni transparent, a što je također prvostepeni sud imao u vidu, kojom prilikom su takvi navodi također ocijenjeni nelogičnim i neosnovanim, a što prihvata i ovo vijeće. Naime, kada se sagledaju sve okolnosti inkriminisanog događaja, a posebno mjesto izvršenja i fotografija osobe koja se dovodi u vezi sa najtežim ratnim zločinima po domaćem i međunarodnom pravu, i po ocjeni ovog vijeća nema sumnje da su namjere optuženog bile drugačije u odnosu na njegovu tvrdnju da se radilo o provokaciji upućenoj prema načelniku općine.
39. Suprotno prigovorima iz žalbe ovo vijeće nalazi da branilac neosnovano osporava pravilnost ocjene iskaza svjedoka A.M. i S.A. navodeći da se radi o "profesionalnim svjedocima" koji po tvrdnji iz žalbe niti nisu vidjeli predmetni baner. Međutim, iz obrazloženja prvostepene presude proizilazi da je prvostepeni sud sa posebnom pažnjom cijenio njihove iskaze, te je zaključio da su isti saglasni i sa drugim privedenim dokazima. U odnosu na svjedočki iskaz A.M. branilac neosnovano prigovara da je isti na glavnom pretresu ustvrdio da je transparent vidio 2005. godine, a ne 2023. godine, jer je, kako to proizilazi iz transkripta sa njegovog saslušanja na glavnom pretresu od 11.09.2024. godine, nakon predočavanja zapisnika sa iskazom iz istrage isti izričito potvrdio da je transparent vidio dana 10.03.2023. godine.
40. Dalje, ovo vijeće nalazi neosnovanim i navode žalbe o propustu suda prilikom utvrđivanja emocionalnog stanja saslušanih svjedoka (za obje tačke izreke presude), jer da je za takvo utvrđenje bilo neophodno provesti neuropsihijatrijsko vještačenje. Prije svega, ovo vijeće, kao i prvostepeno, nalazi da kod predmetnih krivičnih djela nastupanje posljedice nije bitno obilježje tih djela, ali što samo po sebi ne znači da inkriminisano ponašanje ne može izazvati uznemirenost ili strah kod stanovništva. Također, ovo vijeće napominje da određena emocionalna stanja mogu biti jasno uočljiva i potvrđena drugim dokazima, bez potrebe za formalnim psihološkim ili psihijatrijskim vještačenjem. Prema načelu slobodne ocjene dokaza sud ima pravo procijeniti uvjerljivost iskaza svjedoka i ponašanja u postupku, te iz toga izvesti zaključak o njihovom emocionalnom stanju. Stoga u konkretnom slučaju, vještačenje bi bilo potrebno samo u slučaju kada se utvrđuje postojanje psihičkog poremećaja, ili

druge stručne dijagnoze, a ne i kada se radi o opažanju i procjeni emocionalnog reagiranja osobe, tako da je i bez provođenja formalnog vještačenja moguće izvesti zaključak o emocionalnom stanju svjedoka u relevantnom trenutku, posebno ako takav zaključak proizilazi iz niza međusobno saglasnih dokaza (kao što je u konkretnom slučaju prvostepeni sud dao poseban osvrt na emocionalno stanje svjedoka povratnika, a koji su bili međusobno saglasni u pogledu osjećaja uznemirenosti). Dakle, u kontekstu ovog prigovora, ovo vijeće nalazi da su iskazi svjedoka bili uvjerljivi u pogledu njihovog emocionalnog stanja, usljed čega i nije bilo potrebe za vještačenjem ovih lica. Pri tome važno je napomenuti da ukoliko je odbrana imala bilo kakvu sumnju u takvo stanje svjedoka, imala je mogućnost predložiti svoje dokaze (uključujući i vještačenje), a što nije učinjeno, usljed čega je ovaj prigovor također ocjenjen neosnovanim.

41. Ovo vijeće nalazi neosnovanim i žalbene prigovore koji se odnose na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja iz tačke 2. izreke presude.
42. Tako vijeće nalazi neosnovanim žalbene prigovore kojima se dovodi u pitanje pouzdanost iskaza svjedoka tužilaštva (V.D., S.A., E.M., H.R. i E.R.) u pogledu predmetnih inkriminacija. Ovo zbog toga što je činjenicu održavanja skupa na dan 11.07.2023. godine u Bratuncu, prvostepeni sud prvenstveno utvrdio na osnovu iskaza svjedoka policijskih službenika koji su obezbjeđivali ovaj skup, ali i ocjenom iskaza samog optuženog koji potvrdio organizaciju skupa, ali i sadržaj plakata. Svjedoci na kojima insisitra odbrana su također potvrdili da su neposredno ili posredno bili upoznati o održavanju skupa, potvrdivši da je isti bio na trgu u Bratuncu, kao javnom mjestu dostupnom širem krugu osoba. Oспорavajući njihovu pouzdanost odbrana je insistirala na pojedinim detaljima (tačan broj okupljenih, kakva je bila vidljivost, glasnoća muzika i sl), za koje vijeće nalazi da se radi o manje bitnim detaljima koji nisu bili od posebnog značaja, tako da nisu doveli u pitanje njihovu vjerodostojnost. To posebno ako se ima u vidu da su ovi iskazi u pretežitom dijelu međusobno saglasni, te su u većem dijelu saglasni ili nadovezuju se na iskaze policijskih službenika i samog optuženog. Iz tog razloga, po ocjeni ovog vijeća, ne postoje bilo kakvi propusti u ocjeni dokaza Tužilaštva od strane prvostepnog suda.
43. Potom, odbrana u žalbi ističe da se prvostepeni sud nije osvrnuo na iskaze određenih svjedoka odbrane (Branimira Kojića, Petra Novakovića, Branu Vučetića, Aleksandra Nedića, Gorana Vasilića, Milivoja Jovanovića; Momčila Cvijetinovića), tvrdeći da su njihovi iskazi od značaja za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja. Ovaj žalbeni navod je također neosnovan. Nije sporno da je sud dužan u obrazloženju presude navesti koje činjenice je smatrao dokazanima i iz kojih razloga, te koji su dokazi bili odlučujući za takav zaključak. To, međutim, ne znači da sud mora pojedinačno i iscrpno analizirati svaki dokaz i svaki iskaz svjedoka, naročito one koji nisu od bitnog značaja za odluku.
44. Ovo vijeće nalazi da prvostepeni sud, suprotno navodima žalbe, nije ignorisao iskaze svjedoka odbrane, već je kako to proizilazi iz obrazloženja pobijane presude zaključio da su isti usmjereni kao umanjenju odgovornosti optuženog³, jer njihove tvrdnje da se na predmetnom transparentu nije nalazila fotografija sa likom Ratka Mladića, ne samo da su u suprotnosti sa iskazima svjedoka tužilaštva, već (kako je prethodno obrazloženo) i iskazom samog optuženog koji je također potvrdio da se radilo o slici Ratka Mladića. Dakle, u obrazloženju presude jasno su navedeni razlozi zbog kojih

³ Str. 68. prvostepene presude

pojedini iskazi svjedoka odbrane nisu prihvaćeni kao vjerodostojni, pri čemu je sud imao u vidu ne samo odstupanja u odnosu na druge dokaze, već i da njihovo svjedočenje ukazuje na moguću pristrasnost u korist optuženog.

45. Dalje, kada su u pitanju svjedoci odbrane u odnosu na tačku 2. izreke presude, prvostepeni sud je također imao u vidu da se radi o svjedocima koji su svjedočili na okolnost posjećenosti i sadržaja skupa održanog 11.07.2023. godine, pri čemu ovi svjedoci nisu na bilo koji način doveli u pitanje činjenicu održavanja skupa na način kako je opisano ovom tačkom.⁴ Dakle, suprotno navodima žalbe, prvostepeni sud je imao u vidu iskaze svjedoka odbrane u i odnosu na ovu tačku, čije svjedočenje i po ocjeni ovog vijeća, nije dovelo u pitanje činjenicu održavanja predmetnog skupa i uloge optuženog. S struge strane, okolnosti na kojima insistira odbrana u pogledu ovih svjedoka, nisu bile od relevantnog značaja za utvrđivanje odlučnih činjenica u ovom predmetu. Prvostepeni sud je po nalaženju ovog vijeća jednako tako analizirao i iskaze svjedoka tužilaštva, te ih prihvatio samo u dijelu u kojem su bili logični, međusobno usklađeni i potvrđeni drugim dokazima. Odluka suda ne temelji se na favorizovanju jedne strane, već na objektivnoj i savjesnoj ocjeni cjelokupne dokazne građe.
46. Što se tiče službene zabilješke na koju ukazuje branilac koja se odnosi na razgovor službenika SIPA-e sa službenicima Islamske zajednice u Bratuncu i Srebrenici, ovo vijeće nalazi da ista nije od posebnog značaja za utvrđivanja odlučnih činjenica jer je očito da se odnosila na druge okolnosti, a ne na one koje su stavljene na teret optuženom.
47. Također, po ocjeni ovog vijeća, činjenica da je tužilaštvo odustalo od saslušanja svjedokinje E.R., također nije od značaja, s obzirom da tužilaštvo kao stranka u postupka ima pravo dispozicije dokaznim prijedlozima, pa tako i pravo da odustane od izvođenja pojedinog dokaza, uključujući i svjedoka kojeg je ranije predložilo. Međutim, vijeće nalazi da su okolnosti koje su optuženom stavljene na teret utvrđene van razumne sumnje, tako da ne postoje bilo kakve propusti prilikom utvrđivanja odlučnih činjenica.
48. Iz navedenih razloga ovo vijeće nalazi neosnovanim i žalbene prigovore branioca optuženog po ovom žalbenom osnovu.

C. ŽALBENI OSNOV POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

(i) Navodi žalbe branioca optuženog

49. Žalbeni prigovori branioca optuženog koje ovo vijeće identificira kao prigovore po ovom žalbenom osnovu mogu se podvesti pod tri tvrdnje, a od kojih su dvije u žalbi podvedene pod dva podnaslova, i to da djela koja se optuženom stavljaju na teret nisu zakonom propisana kao krivična djela i da je Inzkov "zakon" neodređen, dok je u ostalim žalbenim prigovorima iskazana tvrdnja da se u radnjama optuženog iz izreke

⁴ Str. 78. i 79. prvostepene presude

pobijane presude ne stiču bitna obilježja bića krivičnih djela za koja je pobijanom presudom oglašen krivim.

50. U obrazloženju prve tvrdnje branilac u žalbi prigovara da se pobijana presuda u cijelosti zasniva na shvatanju suprotnom Ustavu BiH, Povelji UN i Dejtonskom sporazumu u cjelini, prema kojemu Visoki predstavnik za BiH navodno ima ovlaštenje da vlada i upravlja Bosnom i Hercegovinom, kao i da se nigdje u presudi nije navelo, niti da je moglo, kojim članom Ustava BiH ili nekog drugog unutrašnjeg ili međunarodnog pravnog propisa je visoki predstavnik ovlašten da nameće svoju volju kao zakon državi članici UN. Nadalje se navodi da se pretresno vijeće u pobijanoj presudi vodi odlukama Ustavnog suda BiH i Bonskim zaključcima iz decembra 1997. godine, a suprotno tome odbrana smatra da sve te tvrdnje nisu pravno utemeljene u Ustavu BiH, Povelji UN i Dejtonskom sporazumu.
51. Žalbom se navodi da u demokratskim državama krivično djelo može biti samo ono koje je propisano zakonom usvojenim od strane nadležnog parlamenta, navodeći odluku Evropskog suda za ljudska prava i to predmet *Barthold v. Germany*, te citirajući član 10. stav 2. EKLJP. S tim u vezi ističe se da u ovom slučaju optuženi nije oglašen krivim za djela koja su propisana zakonom državnog parlamenta BiH, već zakonom koji je nametnut od strane Visokog predstavnika za BiH Velentina Inzka čime da je došlo do povrede člana 10. stav 2. EKLJP. Žalbom se također navodi da zakon na osnovu kojeg se sudi mora biti donesen od strane parlamenta, a ne bilo kojeg pojedinca izvana. Nadalje se skreće pažnja na Povelju UN, član 103., te slučaj pred Međunarodnim sudom pravde iz 1984. godine, u kojem se navodi član 2. kojim je rečeno da svaka država članica uživa pravo na suverenost i da se druge države na bilo koji način nemaju pravo mješati u unutrašnje odnose. Također se ističe i član 78. Povelje UN, da se ne smije uspostavljati starateljstvo nad drugom državom u bilo kojem obliku, te da se Bečkom konvencijom propisuje ništavnost međunarodnih ugovora suprotnih imperativnoj normi koja je prethodno navedena. Na osnovu prethodno navedenog odbrana zaključuje da su pravno ništavni Bonski zaključci Vijeća za implementaciju mira u BiH iz decembra 1997. godine.
52. Dalje se navodi da nigdje u Aneksu 10 niti u bilo kojem drugom aneksu Dejtonskog sporazuma nije navedeno da Visoki predstavnik za BiH može da vlada ili upravlja BiH, podrazumijevajući da joj može nametati zakone i druge propise, kao i da je Vijeće za implementaciju mira u BiH svojim Bonskim ovlastima povrijedilo suverenitet BiH i članove 2. i 78. Povelje UN, te člana 53. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovor i povredu Ustava BiH. Ukazuje se da je članom 2. Organizacije UN-a, zabranjeno uspostavljanje starateljskog sistema nad bilo kojom članicom UN-a, navodeći da nijednom od brojnih svojih rezolucija Savjeta bezbjednosti nikada do danas nije uvedena međunarodna civilna uprava nad BiH, tako da nema osnova Visokom predstavniku da nameće zakone. Iz navedenih razloga se navodi da se pretresno vijeće pozivalo na pravnu monografiju (knjigu), a ne na Ustav BiH čime je postupilo suprotno članu 3.3b) Ustava BiH, te da je sami Ustavni sud BiH, umjesto da podrži Ustav BiH, grubo povrijedio isti. Branilac konačno ističe da zakon na osnovu kojeg je optuženi prvostepeno osuđen nije usvojen od strane Parlamenta i da je visoki predstavnik Valentin Inzko učinio povredu Povelje UN-a, te da sud treba osloboditi optuženog po osnovu člana 284. tačka a) ZKPBiH.
53. Vezano za drugu tvrdnju iz žalbe branilac ukazuje da čak i da je parlament usvojio predmetni zakon, isti ima krucijalni nedostatak zbog kojeg se ne bi mogao smatrati zakonom. Navodi se da je nametnuti član 145a stav 6. KZBiH nejasan u pogledu radnje izvršenja šta može biti „bilo koji način“, a naročito u pogledu toga šta može biti,

a osobito šta ne može biti radnja „veličanja“. Odbana smatra da je zakon neodređen i kao takav da nije neophodan u demokratskom društvu, te da daje prostor tužilaštvu i sudu da arbitražno progone i osude ljude, jer nije definisano šta je to govor mržnje. Tako se ne može znati šta je dozvoljeno niti je omogućeno da se predvide posljedice ponašanja

54. Odbrana u prilog tome ukazuje i da se ovim zakonom ograničava sloboda izražavanja i krši član 10. stav 2. EKLJP, jer taj član, u slučaju ograničenja slobode izražavanja zahtjeva da to bude neophodno u demokratskom društvu i da bude propisano zakonom parlamenta ili drugog domaćeg organa.
55. Treću tvrdnju iz žalbe branilac obrazlaže time da u odnosu na tačku 1. izreke pobijane presude smatra da riječi čestitke rođendana na baneru sa slikom Ratka Mladića i izražavanja želje da bude živ i zdrav ne mogu predstavljati obilježje krivičnog djela, jer na ostvarenje tih želja ima pravo svaki čovjek, pa i onaj koji je osuđen presudom MKSJ. Branilac smatra da takve riječi objektivno posmatrano nisu i objektivno ne mogu biti veličanje onoga kome su upućene, te da se glorifikovanje tog lica moglo učiniti samo riječima poput „Živio heroj Mladić“, „Živio junak Mladić“ „Mladiću veliki ratniče, srećan ti rođendan“ ili drugim sličnim sadržajima glorifikacije, a kojih nema na predmetnom baneru. Drugi razlog nepostojanja obilježja krivičnog djela branilac veže za nepotpuno utvrđeno činjenično stanje u odnosu na odbranu optuženog prema kojoj je optuženi predmetni baner postavio ne sa ciljem vrijeđanja Bošnjaka niti veličanja nekoga, već da Lazara Prodanovića, načelnika opštine Bratunac, sa kojim je optuženi u snažnom sukobu, natjera da skidanjem banera skine i sliku svog partijskog šefa Milorada Dodika, a što je isti i učinio.
56. U odnosu na tačku 2. izreke pobijane presude branilac u žalbi ukazuje da se predmetni plakat na kojem je bilo ispisano „11. JULI DAN OSLOBOĐENJA SREBRENICE HVALA VOJSCI REPUBLIKE SRPSKE“, prema stavu branioca ni na koji način ne dotiče presuda MKSJ ili bilo kojeg drugog suda, pa se stoga u opisanim radnjama ne stiču obilježja krivičnog djela za koje je optuženi oglašen krivim, a koje se sastoji u „javnom odobravanju, poricanju, grubom umanjivanju ili opravdavanju zločina utvrđenih presudama Međunarodnog vojnog suda, MKSJ, Međunarodnog krivičnog suda ili suda u BiH. Stoga branilac smatra potpuno neutemeljenim stav iz obrazloženja pobijane presude da je upotrebom termina „dan oslobođenja Srebrenice“ optuženi preuzeo i javno promovisao retoriku i narativ koji su neposredno prethodili počinjenom genocidu, te da je takvim ponašanjem optuženi odobrio i pokušao opravdati zločin genocida. Ovakav stav branilac posebno obrazlaže time što je prvostepeni sud odbio prijedlog odbrane optuženog za izvođenje dokaza u vidu trotomne monografije dr Vojislava Šešelja „U Srebrenici nije bilo genocida“ čime bi se, kako se navodi u žalbi, dokazala istina o brojnim ratnim zločinima koje su bošnjačke snage iz Srebrenice (predvođene Naserom Orićem) nad Srbima u i oko Srebrenice, i to u kontinuitetu od 1992. godine do 08.05.1993. godine, pa i kasnije, to jest nakon uspostavljanja zaštićene demilitarizovane zone UN.
57. Odbrana navodi da se plakat sa svojim citiranim sadržajem ni na koji način ne dotiče presuda MKSJ, te da sam natpis nije u suprotnosti sa članom 145a. stav 4. u vezi sa stavom 3. KZBiH. Također se ističe da prvostepeno vijeće proizvoljno zaključuje, na strani 89. pobijane presude, da se navedenim tekstom šalje zlonamjerna poruka Bošnjacima. Prema navodima žalbe, ovo djelo može biti počinjeno ako se preduzima radnja javnog odobravanja, poricanja, grubog umanjivanja ili opravdavanja zločina genocida, zločina protiv čovječnosti, ili ratnog zločina utvrđenog pravosnažnom presudom nekog od prethodno navedenih sudova, a što nije učinjeno sadržajem

plakata, kao ni govorom optuženog na skupu, a niti muzikom. Posebno branilac ističe da optuženi ni nakoji način nije negirao, odobrio ili pokušao opravdati bilo koji zločin utvrđen presudom bilo kojeg suda.

58. Žalbom se prigovara da ni u jednom djelu činjeničnog opisa djela u izreci u pobijanej presudi nije navedeno šta je optuženi iskazao u svom govoru na skupu, niti šta je bio sadržaj na skupu puštane muzike. Ističe se kako se izreci presude navodi da su to bile nacionalističke pjesme, ali bez ikakvog navođenja primjera, te da je optuženi držao govor, a bez da je opisano šta je kazao.

(ii) Odluka Apelacionog vijeća

59. Suprotno navodima žalbe, Apelaciono vijeće nalazi neosnovanim navode žalbe kojim se ukazuje da djela koja su optuženom stavljena na teret nisu zakonom propisana kao krivična djela. Suštinski branilac ospira ovlaštenja Visokog predstavnika za BiH za donošenje zakona, na taj način osporavajući da su predmetna djela propisana zakonom kao krivična djela. Ovo vijeće nalazi da je prvostepeni sud dao detaljno obrazloženje na ovakve navode odbrana, a što prihvata i ovo vijeće. Tako je prvostepeni sud dao poseban i detaljan osvrt na ulogu i ovlaštenja visokog predstavnika za BiH nalazeći uporište za to međunarodnim aktima, te pozivajući se na praksu Ustavnog Suda BiH prema kojoj je visoki predstavnik ima ovlaštenje da donosi zakone.⁵

60. U konkretnom slučaju, Visoki predstavnik čije ovlasti proizlaze iz Aneksa 10 Općeg okvirnog sporazuma, relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda i Bonskih zaključaka, nisu podložne kontroli od strane Apelacionog vijeća u ovom krivičnom postupku, kao ni vršenje tih ovlasti. Visoki predstavnik je intervenirao u pravni sistem Bosne i Hercegovine, supstituirajući domaće vlasti, te je u tom pogledu, djelovao kao vlast Bosne i Hercegovine, a odluka o izmjeni krivičnog zakona koju je donio po svojoj prirodi je domaći zakon te se ima smatrati zakonom Bosne i Hercegovine. Stoga, ovo Vijeće ističe da predmetom ovog krivičnog postupka i ne može biti pitanje razmatranje validnosti postojeće zakonodavne norme koja je donesena na osnovu ovlaštenja na koje se Visoki predstavnik i poziva u preambuli svoje odluke. Predmetom ovog postupka mogle su biti samo krivičnopravne radnje koje je optuženi preduzeo, te da li se iste mogu podvesti pod bitne elemente krivičnog djela za koje se tereti optuženi, dok samo krivično djelo, kao takvo, odnosno procedura njegovog uspostavljanja, nije nešto o čemu treba raspravljati u redovnom krivičnom postupku, niti je isto u nadležnosti redovnih sudova.⁶

61. Stoga se ne može prihvatiti tvrdnja odbrane da djelo nije zakonom propisano kao krivično, jer je isto izričito inkriminisano zakonom, a radnje optuženog ulaze u okvir zakonskog opisa tog djela. Imajući u vidu navedeno, prigovor odbrane se odbija kao neosnovan.

⁵ U pogledu nadležnosti visokog predstavnika da donosi zakone, Ustavni sud je već ranije u više svojih odluka izrazio svoj stav da ovlaštenja visokog predstavnika proizlaze iz Aneksa X, relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda i Bonske deklaracije, te da ta ovlaštenja nisu podložna kontroli Ustavnog suda, kao ni vršenje tih ovlaštenja (vidi, npr. Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-27/22 od 23. marta 2023. godine, tač. 72. i 73. s daljnjim referencama,

⁶ Presuda Vijeća Apelacionog odjeljenja S1 2 K 046070 25 Kž 2 od 12.06.2025. godine, par. 105-.108.

62. Nadalje, po ocjeni ovog vijeća predmetna odredba člana 145a. stav 6. Krivičnog zakona na koju branilac žalbom ukazuje je dovoljno jasna, precizna i određena, u skladu sa standardima pravne sigurnosti i načelom zakonitosti iz člana 3. KZ BiH.
63. Prije svega, ovo vijeće naglašava da je Sud BiH nadležan da tumači i primjenjuje zakon, a ne da vrši ocjenu njegove ustavnosti. Međutim, iz zadržaja zakonske odredbe po ocjeni ovog vijeća razumno se može predvidjeti koje ponašanje može dovesti do krivične odgovornosti, a što se vidi i kroz analizu ove norme u obrazloženju pobijane presude.
64. To se po ocjeni ovog vijeća odnosi ne samo na prvi dio odredbe (gdje je opisan katalog konkretnih, precizno određenih radnji koje su kažnjive) već i na drugi, sveobuhvatni dio ove odredbe (*...ili na bilo koji način veliča lice osuđeno pravosnažnom presudom za genocid, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin...*) jer isti sankcioniše i oblike ponašanja koji nisu izričito navedeni u prvom dijelu odredbe, ali imaju istu društvenu opasnost i svrhu tj. glorifikaciju osuđenih zločinaca, a što jasno podrazumijeva svaku radnju kojom se javno iskazuje divljenje, poštovanje, odobravanje osobe koja je pravosnažno osuđena za te najteže oblike ratnih zločina. Dakle, ova odredba ima za cilj sankcionirati predstavljanje nekoga u pozitivnom svjetlu uprkos činjenici da je osuđen za teški zločin, odnosno javno ga prikazivati kao heroja, uzora, žrtvu nepravde ili umanjivati težinu njegovih djela.
65. Shodno tome ovo vijeće nalazi da u konkretnom slučaju ova odredba ne narušava slobodu govora, s obzirom da ta sloboda nije apsolutna, već je podložna ograničenjima koja su dozvoljena, ali moraju biti proporcionalna i opravdana. Evropski sud za ljudska prava je u više odluka⁷ (među kojima su i odluke na koje se pravilno pozvao prvostepeni sud) utvrdio da države imaju pravo ograničiti govor mržnje kako bi zaštitile društvo od podsticanja na nasilje, mržnju i netrpeljivost.
66. Po ocjeni ovog vijeća, radnjom čestitanja rođendana osuđenom licu na za ratne zločine ostvarena su obilježja predmetnog djela s obzirom da se i takvim postupanjem veliča takvo lice. To posebno ako se ima u vidu da su inkriminisane radnje poduzete na javnom mjestu, dostupnom širem krugu osoba kao i da je Bratunac mjesto mješovitog nacionalnog sastava stanovništva od kojeg su mnogi povratnici nakon ratnih dešavanja, među kojima su i lica koji su bili žrtve ratnih zločina. Imajući to u vidu takvo čestitanje rođendana, pravosnažno osuđenoj osobi, učinjeno na javnom mjestu i po ocjeni ovog vijeća predstavlja veličanje ratnog zločina, jer se na taj način izražava divljenje, odnosno njegova heroizacija. Također, činjenica da je sporni transparent brzo uklonjen i da ga nije vidio veliki broj ljudi nije od značaja, s obzirom da je očigledno isti bio postavljen na mjesto sa namjerom da bude dostupan širem krugu ljudi.
67. Također, i po ocjeni ovog vijeća, isticanje plakata sa sadržajem "11. JUL DAN OSLOBOĐENJA SREBRENICE; HVALA VOJSCI REPUBLIKE SRPSKE" predstavlja oblik odobravanja, umanjivanja ili opravdavanja zločina genocida, naročito kada se čini u javnom prostoru i u kontekstu obilježavanja događaja koji su u vezi s tim zločinima. U konkretnom slučaju, iako se formalno govori o „oslobođenju grada“, nesporno je da se istovremeno promoviše počinjeni zločin. Takvo ponašanje, u društvenom i istorijskom kontekstu poznatih događaja, objektivno ima za cilj afirmaciju i opravdavanje zločina

⁷ *Garaudy protiv Francuske, Norwood protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Perinçek protiv Švicarske*

genocida, čime prelazi granicu legitimnog izražavanja i postaje oblik odobravanja zločina.

68. U konkretnom slučaju, predmetni plakat se ne može posmatrati izolovano, već u svjetlu činjenice da je „oslobođenje grada“ koje se slavi ostvareno u okviru vojnih operacija za koje su određena lica pravosnažno osuđena za ratne zločine. Zahvaljivanjem „vojsci“ u tom kontekstu objektivno podrazumijeva i slanje poruke koja ima efekat opravdavanja i veličanja tih zločina.
69. Pored toga, plakat je objavljen upravo u periodu kada se obilježava stradanje bošnjačkog stanovništva na tom području, što dodatno pojačava uvredljivost i neprimjerenost poruke. Takav čin i po ocjeni ovog vijeća ne može se tumačiti kao neutralno prisjećanje na događaj, već doprinosi stvaranju atmosfere opravdanja i glorifikacije ratnih zločina.
70. Dalje, odbrana neosnovano ukazuje i na bilo kakve manjkavosti u presudi u pogledu sadržaja muzike koju je optuženi puštao te njegovog govora. Tako presuda (izreka i obrazloženje) sadrži jasan i potpun opis radnji optuženog iz kojeg proizlazi da je optuženi javno izvodio muziku i govorio sadržaje kojima su ostvarena obilježja predmetnog djela. To posebno ako se ima u vidu da su ove radnje zapravo dio širih radnji koje je poduzeo optuženi u kontekstu održavanja skupa i izrade plakata. U tom pogledu, ovo vijeće napominje izreka presude ne mora citirati doslovno sadržaje pjesama, odnosno govora, već dovoljno opisati njihovu suštinu i karakter, a što proizilazi iz cjeline sadržaja optužnice, odnosno presude. Opis inkriminiranih radnji može se dati u sažetom obliku, ako je iz opisa jasno koji je smisao i poruka tih sadržaja. Bitno je da se iz presude može zaključiti koja radnja čini osnov krivičnog djela i kojim ciljem je izvršena, a što je optuženom bilo poznato i od čega je imao mogućnost da se brani. Čak i ako sadržaj pjesama koje su puštane nije naveden u samoj izreci, iste su detaljno analizirane u obrazloženju presude, gdje je navedeno koje su konkretne pjesme izvođene, koji su izrazi korišteni i na koji način su izazvali reakcije osoba koje su zatekle u blizini ili neposrednoj blizini održanog skupa. Dakle, sud nije bio dužan navoditi doslovan tekst muzike ili govora, već njihovu suštinu, a što proizilazi iz obrazloženja presude, gdje je sve dovedeno u vezu sa organizovanim skupom i istaknutim plakatima.
71. Iz navedenih razloga, Apelaciono vijeće nalazi neosnovanim i žalbene prigovore odbrane podvedene pod žalbeni osnov povrede Krivičnog zakona.

IV. ŽALBA TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE I ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG VOJINA PAVLOVIĆA U ODNOSU NA ODLUKU O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI

(i) Navodi žalbe Tužilaštva BiH

72. Žalbom Tužilaštva se ukazuje da je prvostepeni sud dao prevelik značaj olakšavajućim okolnostima kao što su držanje pred sudom, narušeno zdravstveno stanje i činjenici da

optuženi nije ranije osuđivan, a koje kao takve ne mogu opravdati ublažavanje kazni za djela za koja je optuženi prvostepenom presudom oglašen krivim. Posebno se žalbom ukazuje na neprihvatljivost razloga iz pobijane presude za ublažavanje kazne po kojima bi odmjeravanjem i izricanjem visoke kazne optuženom bez ublažavanja moglo kod dijela bh javnosti izazvati zaključke o nekoj vrsti isforsirane nepravde sudske odmazde nad počiniteljem. Suprotno tome u žalbi se ukazuje da je sud, pri odmjeravanju kazne, trebao da ima u vidu pravni institut svrhu kažnjavanja, kao i djelovanje na polju specijalne i generalne prevencije, te da je na ovaj način nepravilno optuženom za počinjena djela utvrdio kazne ispod zakonskog minimuma.

73. Dalje tužilaštvo ističe da sud nije dovoljno cijenio činjenicu u odnosu na jačinu ugrožavanja i povredu zaštićenog dobra i da je previše zanemario ponašanje optuženog u kritičnom vremenu pri poduzimanju inkriminiranih radnji. Žalbom se naglašava da nije bilo zakonskog osnova za ublažavanje kazne optuženom ispod zakonskog osnova niti za jedno od krivičnih djela za koja je oglašen krivim, kao i da se niti utvrđenim pojedinačnim kaznama, a niti jedinstvenom ne može ostvariti svrha kažnjavanja, to jest preventivno uticati na optuženog kao i druga lica da ne čine krivična djela, a posebno na način da veličaju pravomoćno presuđene ratne zločince, odnosno ne ostvaruje se uticaj na svijest građana o neprihvatljivosti i štetnosti počinjenja tih krivičnih djela i o pravednosti kažnjavanja učinioca.

74. Tužilaštvo zaključuje da je sud pogrešno cijenio olakšavajuće okolnosti kojima je u konačnici dao preveliki značaj, te da kada se u obzir uzme da je Sud cijenio društveno-političke prilike u Bosni i Hercegovini, te pogubnost po društvo činjenje krivičnog djela iz člana 145a. Krivičnog zakona BiH, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno (na dan 11. juli), te okolnosti ne predstavljaju ni na koji način naročite olakšavajuće okolnosti, već bi iste mogle predstavljati otežavajuće okolnosti.

(ii) Navodi žalbe branioca optužene

75. Oспорavajući presudu u pogledu odluke o krivičnopravnoj sankciji branilac smatra deplasiranim na bilo koji način komentarisati ovaj dio presude, smatrajući da je jedino pravilna i zakonita odluka da se prvostepena presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe.

(iii) Odluka Apelacionog vijeća

76. Ispitujući prvostepenu presudu u dijelu odluke o kazni, Apelaciono vijeće je ispitalo žalbu Tužilaštva BiH izjavljenu u tom pravcu, te žalbu odbrana optuženog Pavlovića

77. Kada je u pitanju žalba Tužilaštva BiH, Apelaciono vijeće nalazi da se žalbom osnovano ukazuje da utvrđene pojedinačne, a niti izrečena jedinstvena kazna zatvora optuženom u trajanju od dvije godine i šest mjeseci nije pravilno odmjerena, te da kao takva nije primjerena težini predmetnih krivičnih djela, niti se njome može ostvariti svrha kažnjavanja. Pri tome ovo vijeće prvenstveno ima u vidu zakonske uslove za ublažavanje kazne propisane u članu 49. KZ BiH, to jest da se kazna ispod zakonom

propisane granice može ublažiti u situacijama kada zakon propisuje da se učinitelj može blaže kazniti, ili kad sud utvrdi da postoje osobito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju i da se ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja. U konkretnom slučaju se prvostepeni sud u izreci pobijane presude kod utvrđivanja pojedinačno utvrđenih kazni za djela za koja je optuženi oglašen krivim poziva na naprijed navedenu zakonsku odredbu, pri tome zanemarujući da ista ima tačku a) i tačku b) kojim su propisani naprijed navedeni uslovi za ublažavanje kazne. U obrazloženju odluke o kazni u pobijanoj presudi na strani 96. prvostepeni sud izričito konstatuje da utvrđene olakšavajuće okolnosti na strani optuženog ne opravdavaju primjenu instituta ublažavanja kazne ispod zakonom propisanog minimuma, te da utvrđene otežavajuće okolnosti pretežu nad olakšavajućim. Međutim, kod utvrđivanja pojedinačnih kazni zatvora, a što se reflektovalo i na izrečenu jedinstvenu kaznu zatvora, prvostepeni sud ipak primjenjuje institut ublažavanja kazne opravdavajući to činjenicom da je ova presuda „prva takve vrste u BiH, te posebno cijeneći osjetljivi društveno politički trenutak osude i sankcionisanja počinitelja, pa zaključio da bi odmjeravane i izricanje visoke kazne bez ublažavanja moglo kod dijela bh. javnosti izazvati zaključke o nekoj vrsti isforsirane sudske odmazde nad počiniteljem“, a što sve je prvostepeni sud ocijenio kao osobito olakšavajuće okolnosti koje omogućavaju primjenu instituta ublažavanja kazne ispod zakonom propisanog minimuma.

78. Po nalaženju ovog vijeća, a rukovodeći se odredbom člana 48. stav 1. KZ BiH kojom je propisano šta se smatra okolnostima koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti) i u kojoj su određene okolnosti izričito navedene, te je takođe propisano da su to i druge okolnosti koje se odnose na ličnost učinioca, kao naročito olakšavajuće okolnosti podrazumijevaju se okolnosti vezane za ličnost optuženog, odnosno okolnosti vezane za izvršenje djela, koje su toliko jake i značajne da omogućuju sudu da ublaži kaznu ispod zakonom propisanog minimuma. S tim u vezi, kako okolnosti koje je utvrdio sud nisu povezane s ličnošću optuženog, niti s konkretnim krivičnim djelom, nego se odnose na opće društvene prilike, iste po ocjeni vijeća ne mogu biti od uticaja na odmjeravanje kazne.
79. U odnosu na žalbu branioca vezano za odluku o kazni Apelaciono vijeće primjećuje da branilac žalbom nije ukazao na to koje je to olakšavajuće i otežavajuće okolnosti u odnosu na optuženog prvostepeni sud nije cijenio ili pogrešno cijenio, a što je bilo neophodno učiniti za uspješno pobijanje odluke o krivičnopravnoj sankciji, usljed čega je žalba odbrane u ovom pogledu ostala na nivou uopštenosti, te je odbijena kao neosnovana.
80. Iz datih razloga, imajući u vidu da kako se osnovano ukazuje u žalbi Tužilaštva BiH, ne postoje osobito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i s ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja, ovo vijeće je uvažavanjem žalbe Tužilaštva BiH preinačilo prvostepenu presudu na način da je optuženom za krivično djelo Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a stav 6. KZBiH utvrdilo kaznu zatvora u trajanju od tri godine, dok je za ovo djelo iz stava 4. u vezi sa stavom 3. KZ BiH utvrdilo kaznu zatvora u trajanju od jedne godine, kao minimalno propisane kazne za predmetna krivična djela, te je na osnovu odredbe člana 53. stav 2. tačka b) KZBiH optuženom izreklo jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od tri godine i šest mjeseci. Apelaciono vijeće nalazi da je ovako izrečena kazna zatvora srazmjerna težini počinjenih krivičnih djela u sticaju i stepenu krivice optuženog, te da će se istom ostvariti svrha kažnjavanja propisana u članu 39. KZ BiH, i to kako individualne tako i generalne prevencije.

81. Iz naprijed navedenih razloga, na osnovu člana 310. ZKP BiH, u vezi sa članom 314. istog zakona, vijeće Apelacionog odjeljenja je odlučilo kao u izreci presude.

Zapisničar
Pravni savjetnik

Nedim Muminović

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA

Vesna Jesenković

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.